

Totes les lletres de Ricard Giralt Miracle

INSTITUT VALENCIÀ D'ART MODERN

L Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) celebra l'arribada de la primavera amb la presentació de l'obra de Ricard Giralt Miracle. La mostra, que s'obrirà al públic el dia 28 de març, simultàniament amb una altra sobre Gerardo Rueda, serà visitable fins a principi del mes de juny. Igualment, l'11 d'abril l'IVAM presentarà un dels col·lectius compromesos en l'antifranquisme tardà: Estampa Popular, del qual EL TEMPS ja es farà ressò en el seu moment.

Entre la modernitat i la tradició. Parlar de Ricard Giralt Miracle és fer un repàs de la història de les arts gràfiques del nostre segle, des dels anys 20 fins a la dècada present. També equival a analitzar un dels pocs casos que ha concentrat, en una mateixa persona, tot un pro-

L'IVAM presenta una mostra de l'obra de Ricard Giralt Miracle. Més de 50 anys dedicats a les arts gràfiques compendien l'ahir i l'avui de la professió.

cés de producció, des de la conceptualització a la materialització de la idea, tot passant, òbviament, pel disseny. Una personalitat que ha deixat una obra densa, rica i variada, reflex dels seus interessos. Cartells, reclams publicitaris, sobrecobertes, *plaquettes*, alfabetes i alguns llibres són les seues obres, algunes de les quals –les *plaquettes* i els llibres de les col·leccions *La Sirena* i *Libros del Unicornio*– es quedaran per sempre a València, gràcies a la donació dels seus fills Daniel i Pau Giralt Miracle.

Pluridisciplinar per principi. Ricard Giralt Miracle va voler ser una figura pluridisciplinària, calidoscòpica –com la seua obra mateixa–; una figura en qui van cohabitar, fins a l'últim moment, la sensibilitat de l'artista i el domini tècnic de l'artesà, tant que el treball artesanal hi era elevat a les esferes artístiques, com bé palesava el nom social mateix del seu negoci: Filograf, un cultisme hel·lenístic que traspuava aquest amor per la impressió i afegia a la quotidianitat de la jornada laboral els encants recargolats o geomètrics, vistos o per veure, de la atemporalitat artística. I, des del seu univers particular i íntim que fou Filograf, Giralt Miracle va oferir propostes originals de tradició i modernitat amb elements heretats del seu pare, Francesc Giralt Ill, il·lustre gravador litògraf, o enrolats en una avantguarda incipient amb discurs racionalista i pinzellades de surrealisme. Una obra creativa que no deixava de conviure amb comandes publicitàries, disseny de revistes, portades, reclams comercials i menús per a comensals d'etiqueta.

Per aquesta raó, Carles Pérez, comissari de la mostra juntament amb Partícia Molins, ha afirmat que aquesta exposició ha volgut potenciar l'aspecte del Giralt Miracle tipògraf i impressor, però també l'introducció en la impressió d'un llenguatge modern. Igualment, ha volgut destacar els aspectes fonamentals de la seua persona. D'una banda, el seu estudi-taller fou el lloc de reunió de la modernitat a Barcelona, del neoracionalisme del grup R i la seua d'impressió de alguns números de *Dau al Set*. "Giralt Miracle fou el dissenyador gràfic d'aquests grups d'artistes i arquitectes, d'aquests plantejaments moderns". I Filograf, que va significar, aquell 1947, l'emancipació definitiva del gravador català dels tallers de Seix i Barral que l'havien vist créixer, es presentava ara com el laboratori d'aplicació d'una renovació estètica, conceptual, en les arts gràfiques. És ell qui va dissenyar la imatge gràfica del grup R, un col·lectiu d'arquitectes catalans –en les files dels quals va militar Oriol Bohigas– que tenien per dogma el

alt Miracle

neoracionalisme dels 50 i que reclamaven un logotip a l'altura de les circumstàncies.

Potser una de les facetes més fallides del tipògraf fou aquell intent de debutar en el món editorial, en el mateix moment que naixia el grup R. "Com a editor -afegeix el comissari- es va arriscar en l'aventura de les PEN". I tant que va ser una aventura!, perquè, aquell 1953, quan la modernitat donava unes tímides mostres d'emergència, Giralt Miracle va provar de desenvolupar una faceta que reclamava, forçosament, una visió comercial que li faltava. I, a més, Producciones Editoriales del Noreste (PEN), amb textos d'art i literatura -matèria massa excelsa per al moment- difícilment podien competir amb els consultoris sentimentals i el No-Do. Poc tenien en comú col·leccions amb reminiscències mitològiques -*Los libros del Unicornio* o *La Sirena*- amb la senyora Elena Francis o Montserrat Fortuny. El fet és que Giralt Miracle hipotecà, d'entrada, el breu destí editorial a unes circumstàncies poc favorables als discursos plàstics o literaris. Fet i fet, després de la gesta de les PEN, fruit d'una visió massa utòpica d'aquella realitat grisa, els contactes amb el món editorial es prolongaren en forma de disseny de sobrecobertes per a Destino, Omega, Janés i Gili, des de les quals introduïa el lector de Simenon en els casos del seu detectiu Maigret.

Tot i així, Giralt Miracle va recrear, una dècada més tard, la seua concepció editorial en unes

INSTITUT VALENCIÀ D'ART MODERN

Dalt, 'Salutació d'estiu de Filograf', 1969. A la pàgina anterior, 'Cartell de la Fira de Mostres de Barcelona', 1944. Des del seu univers particular i íntim que fou Filograf, Ricard Giralt Miracle va oferir propostes originals de tradició i modernitat.

plaquettes -edicions de format reduït i de tirada limitada- en les quals satisfieia un lirisme, molt visualista. Es tractaven, aquestes *plaquettes*, de felicitacions nadalenques augurant a clients i amitats un bon Nadal, o de participacions esportives desitjant-los unes bones vacances. En aquestes edicions, el virtuosisme de mestre de l'art gràfica i el gust per les composicions de fragments de textos posava de manifest la síntesi harmoniosa, la simbiosi, en una mateixa individualitat, de l'artesà i l'artista.

Tot un món, de la A a la Z. En aquesta mateixa línia, i a partir de la dècada dels 60, Giralt Miracle es llançà a la investigació tipogràfica, entesa com una exteriorització de les pulsions internes. Uns alfabetes, com ara el Gaudí que li va valer el premi ADI-FAD del 1962, o el Maryland o el Byblos..., eren fruit d'un estudi grafològic previ que recordava, en gran mesura, una escriptura automàtica molt surrealista. I tota aquesta investigació tipogràfica com a element vehicular de la perfecció, com a "ikebana occidental", li van valer el reconeixement, l'any 1990, del Premi Nacional de Disseny.

Ricard Giralt Miracle va treballar fins al darrer moment, aquell dissabte de final d'octubre del 94; perquè el treball i la passió, l'obligació i la devoció foren en ell una mateixa cosa, una comunió amb Filograf, estudi, taller i temple on s'adoraven unicorns, sirenes, lletres, detalls d'un passat manierista i propostes gestades en la Bauhaus i repescades posteriorment. I tot això, agitat, produït, reproduït a diferents tintes, oferia una obra complexa, visualista i profunda com el tipògraf mateix.

Eliseu T. Climent

A l'esquerra, 'Publicitat per als Tallers Motor Palace', 1934. A la dreta, Cartell d'aparador de Filograf, 1950.

INSTITUT VALENCIÀ D'ART MODERN